

Sievin Pesänevan lakkisienikartoitus 2018

Hydrologia-LIFE (LIFE16NAT/FI/000583)

Katri Kokkonen

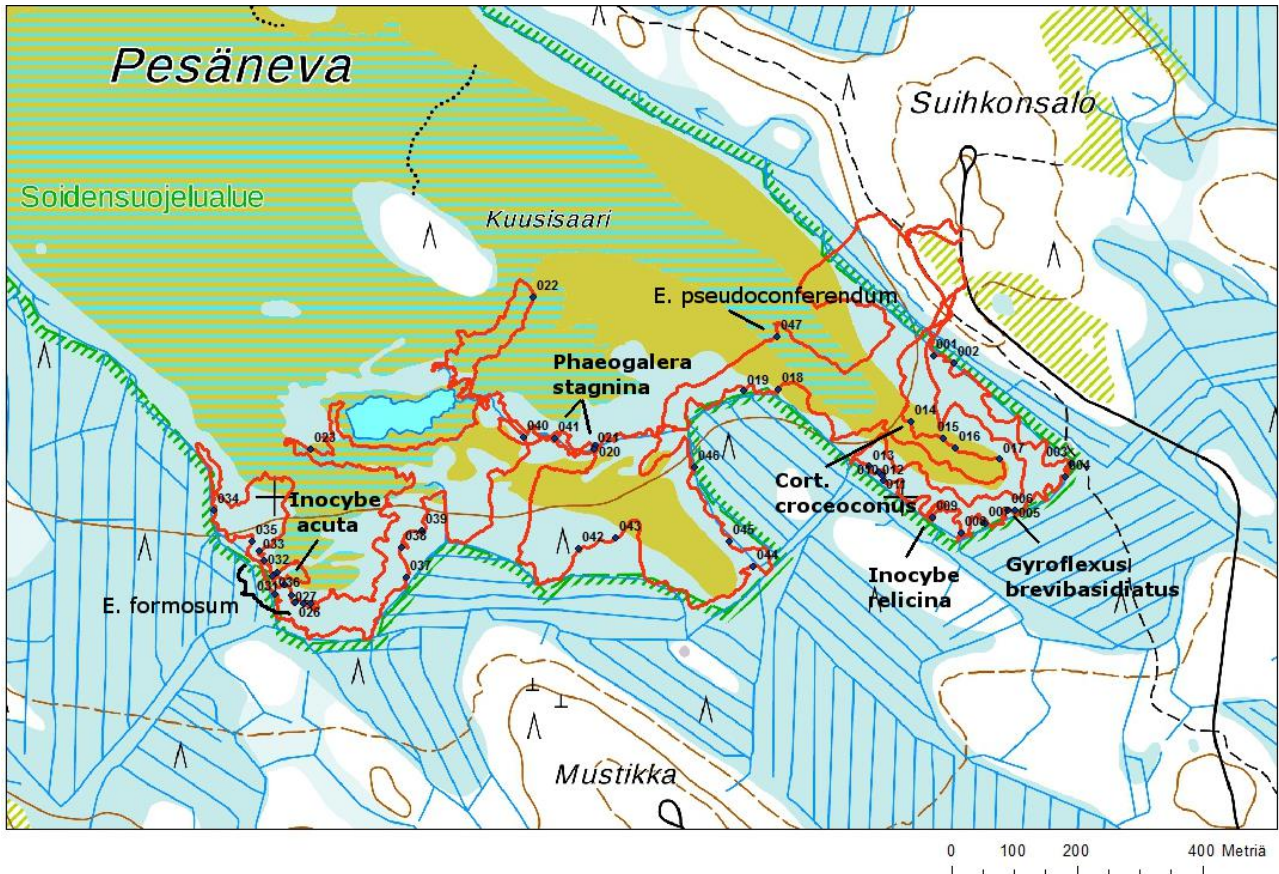
JOHDANTO JA MENETELMÄT

Kartoituksen tavoite ja tarkoitus

- Kartoituksen tavoitteena oli selvittää harvinaisten tai arvokasta elinympäristöä indikoivien suursienten, erityisesti helttasienten ja tattien, esiintymistä Pesänevan soidensuojelualueen eteläosassa. Raportin tuloksia hyödynnetään Natura2000-alueen ennallistamisen ja hoidon suunnittelussa ja toteutuksessa. Raportti on tuotettu EU:n LIFE-rahoituksen tuella Hydrologia-LIFE -hankkeessa.

Kartoituskohteet ja -menetelmät

- Kartoitusalue käsitti Pesänevan soidensuojelualueen Kuusisaaren eteläpuolisen osan. Keskityin etukäteen ohjeistetuille rehevimmille kuvioille lammen etelä- ja itäpuolella, erityisesti ojien ympäristöön. GPS:n tallentama kuljettu reitti näkyy Kartassa 1.
- Kartoitin sieniä 31.8.-1.9.2018 14 h. Sieniä esiintyi vähän.
- Merkitsin muistiin kohtaamiani tavallista harvinaisempia tai tunnistamattomia sieniä, rekisteröin niiden sijainnin GPS-laitteella (Garmin GPSmap 64), ja keräsin näytteitä. Lisäksi huomioin kasvillisuutta ja ojien tilaa.
- Kuivanäytteitä määritin mikroskoopilla, kirjallisuuden avulla, ja vertaamalla Turun yliopiston kasvimuseon kokoelmanäytteisiin. Kaksi rusokasnäytettä analysoin geneettisesti.
- Yleisyysarviot perustuvat teoksiin Suomen helttasienten ja tattien ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus (2005), Funga Nordica (2008), ja Sienet ja metsien luontoarvot (2014), sekä omaan kokemukseen.
- Merkittävimpien lajihavaintojen koordinaattitiedot on tallennettu Excel-taulukkoon.

Kartta 1. GPS-laitteen jälkiloki pisteinen. Merkittävimmät lajihavainnot merkitty karttaan.

TULOKSET

Lajihavainnot

- Alueelta ei löytynyt uhanalaisia, silmälläpidettäviä tai tiedetysti harvinaisia lajeja, mutta Suomelle uutena lajina löytyi *Entoloma pseudoconferendum* -rusokas. Sen määrittäminen tapahtui sekä morfologian perusteella vertaamalla kirjallisuuteen että geneettisesti. Sieni kasvoi rahkasammalikossa suon keskellä kaukana ojista. Paikan ravinteikkautta ilmensivät mm. ruskopiirtoheinä ja raate. Laji on kuvattu tieteelle uutena Saksasta vuonna 1995 ja vuoden 2008 Funga Nordicassa sitä ei mainita Pohjoismaista. Lisäksi esiintyi puutteellisesti tunnettuja pronssirusokasta (*E. formosum*) ja nevanapalakkia (*Gyroflexus brevisidiatus*). Pronssirusokasta esiintyi useassa kohtaa alueen lounaisosassa. Se on luultavasti kalkinsuosija monien *Cyanula*-alasuvun rusokkaiden tapaan. Muita mainittavia lajeja olivat harvinaisehko suippukaneliseitikki (*Cortinarius croceoconus*) sekä yleisehköt keltahelttarisakas (*Inocybe relicina*), nipukkarisakas (*I. acuta*), ja tummajalkanääpikkä (*Phaeogalera stagnina*) kahdessa kohtaa lammesta etelään lähtevän ojan varrella. Nipukkarisakas ja tummajalkanääpikkä ovat arvokkaan puustoisien luhdan indikaattorilajeja, ja keltahelttarisakas luonnontilaisen kuusivaltaisen metsän indikaattori. Merkittävimmät havainnot ovat Taulukossa 1 ja Kartassa 1. Taulukon indikaattoriarvot viittaavat kirjaan *Sienet ja metsien luontoarvot* (von Bonsdorff ym. 2014).
- Yleisiä tai yleisehköjä lajeja olivat mm. *Mycena megalopora* (mustahiippo) useassa kohtaa, *Mycena galopus* var. *leucogala* (maitohiipon tumma variaatio), *Arrhenia onisca* (turvenapalakki), *A. gerardiana*, *Suillus flavidus* (suotatti, 3 paikkaa), *Cortinarius scaurus* (tummatäpläseitikki) useassa

kohtaa, *C. albovariegatus* (kirjojalkaseitikki), *C. flexipes* (pelargoniseitikki), *Entoloma conferendum* (silorusokas), *E. sericatum* (kosteikkorusokas), *Galerina hybrida*, *G. paludosa* (suonääpikkä), *Hypholoma udum* (turvelahokka), *H. myosotis* (suolahokka), *Inocybe stellatospora* (korpirisakas), *I. lacera* coll. (polkurisakasryhmä), ja *Lyophyllum palustre* (rahkakynsikäs).

- Kartoitusalueen ulkopuolella Suihkonsalon tiesilmukan viereisen ojan pohjalla rahkasammalikossa kasvoi puutteellisesti tunnettu, luultavasti harvinainen *Entoloma sphagnetii* -rusokas.

Taulukko 1. Kartoituskohteen merkittävimmät lajihavainnot.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Uhanal.lk	Muu status	Runsas (esiintymät)
<i>Entoloma pseudoconferendum</i>			Suomelle uusi, harvinainen?	1
<i>Entoloma formosum</i>	pronssirusokas		puutteellisesti tunnettu, harvinaisehko?	8
<i>Gyroflexus brevisidiatus</i>	nevanapalakki		puutteellisesti tunnettu, yleinen?	1
<i>Cortinarius croceoconus</i>	suippukaneliseitikki		harvinaisehko	1
<i>Inocybe relicina</i>	keltahelttarisakas		indikaattoriarvo IA2	1
<i>Inocybe acuta</i>	nipukkarisakas		IA1	1
<i>Phaeogalera stagnina</i>	tummajalkanääpikkä		IA1	2

HOITO YM. SUOSITUKSET

- Ojat olivat monin paikoin lähes umpeenkasvaneita, kuten *Entoloma formosum*-esiintymän länsipuolen rajalla ja lammesta lähtevät ojat. Sellaisia ojia ei mielestäni tarvitse ennallistaa. Sienestöllisesti ojien käsittelyyn ei ole estettä. Syvempien ojien tukkiminen varmaan olisi hyväksi harvinaisille sienilajeille.

KIRJALLISUUS

- von Bonsdorff, T., Kytövuori, I., Vauras, J., Huhtinen, S., Halme, P., Rämä, T., Kosonen, L. & Jakobsson, S. 2014: Sienet ja metsien luontoarvot. Norrlinia 27: 1-272.
- Hansen, L. & Knudsen, H. (toim.) 2008: Funga Nordica. Agaricoid, boletoid and cyphelloid genera. Copenhagen, Denmark.
- Noordeloos, M. 2004: *Entoloma* s. l. Supplemento. Fungi Europaei. Edizioni Candusso, Alassio, Italia.
- Salo, P., Niemelä, T., Nummela-Salo, U. & Ohenoja, E. (toim.) 2005: Suomen helttasienten ja tattien ekologia, levinneisyys ja uhanalaisuus. Kurikka.